

WWW.AKOEDU.IR

اولین و با کیفیت ترین

کلاسی های vip کنکور
آگادمی کنکور در ایران

جهت دریافت برنامه ی شخصی سازی شده یک **هفته ای**
رایگان کلیک کنید و یا به شماره ی ۰۹۰۲۵۶۴۶۲۳۴ **عدد ۱**
را ارسال کنید.

۷۰ تست فلسفه یازدهم - درس ۸ - نگاهی به تاریخچه معرفی

- ۱ کدام یک از مواردی نیست که پاسخگو نبودن علوم تجربی به آن زمینه‌ی رشد نسبی‌گرایی را فراهم آورد؟
 (۱) نیاز جهان به مبدأ و خدا
 (۲) اظهارنظر درباره‌ی اساس خیر و شر در اخلاق
 (۳) وجود عوالمی غیر از عالم طبیعت
 (۴) رسیدن هر فرد به شناخت متناسب با خود

- ۲ از نظر پوزیتیویست‌ها .....
 (۱) اموری که از طریق تجربه قابل بررسی و ارزیابی نیستند، اصولاً کاذب هستند.
 (۲) اهمیت حس و تجربه به مراتب بیش‌تر از عقل و استدلال عقلی است.
 (۳) فقط اموری که از طریق تجربه اثبات شوند، معرفت به حساب می‌آیند.
 (۴) اموری که از طریق تجربه قابل بررسی و ارزیابی نیستند، جایگاهی در زندگی بشر ندارند.

- ۳ پراگماتیست‌ها معتقد بودند: «از طریق تجربه نمی‌توان واقعیت اشیاء را شناخت» بر این اساس می‌توان نتیجه بگیریم .....
 (۱) آن‌ها فلاسفه‌ی تجربه‌گرایی بودند که هدفشان کشف واقعیت نبود.
 (۲) آن‌ها فلاسفه‌ی عقل‌گرایی بودند که به دنبال باورهای مفید بودند.
 (۳) آن‌ها اساساً نه تجربه‌گرا بودند و نه عقل‌گرا، فقط به دنبال عمل سودمند بودند.
 (۴) آن‌ها بیش‌تر عقل‌گرا بودند تا تجربه‌گرا، هدفشان نیز اثبات اصالت عمل و مصلحت عملی بود.

- ۴ کدام گزینه پیرامون دکارت و کانت صحیح است؟
 (۱) تفاوت دیدگاه آن دو، اعتقاد به تبعیت بدن از قوانین مادی است.
 (۲) هر دو اعتقاد داشتند بدن انسان صرفاً یک ماشین پیچیده است.
 (۳) هر دو از وجود علت (نفس) پی به وجود معلول (اراده) می‌برند.
 (۴) شباهت دیدگاه آن دو، اعتقاد به وجود اختیار و اراده در انسان است.

- ۵ کدام یک از آثار زیر متعلق به «فرانسیس بیکن» نیست؟
 (۱) پیشرفت دانش (۲) ارغنون جدید (۳) جنگل جنگل‌ها (۴) اصول فلسفه

- ۶ چند مورد از عبارتهای زیر به نادرستی بیان شده است؟
 الف) روش فلسفی ارسطو به روش مشاء معروف است.
 ب) ویلیام جیمز تحصیلاتش را در مداس مختلفی در سوئیس، آلمان، ایتالیا و فرانسه انجام داد.
 ج) هانری برگسون در فلسفه، منطق و روان‌شناسی مطالعات گسترده‌ای داشت.
 د) دکارت علاوه بر فلسفه، در فیزیک هم ابتکارات مهمی دارد.
 ۱ (۳) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴)

۷ کدام فلاسفه را نمی‌توان تجربه‌گرا خواند؟

- ۱) افلاطون - دکارت - کانت
- ۲) برگسون - ابن سینا - ارسطو
- ۳) جیمز - ملاصدرا - سهروردی
- ۴) کانت - پروتاگوراس - کنت

۸ در کدام گزینه، گزاره کاملاً درستی پیرامون مکتب نسبی‌گرایی و اعتقاد آن‌ها ذکر شده است؟

- ۱) هر فرد متناسب با ویژگی‌های خود امور را احساس می‌کند و احساس او با احساس دیگران متفاوت است.
- ۲) شناخت هرکس تنها برای خودش اعتبار دارد، اما قوانین دارای اعتبار همگانی و فراگیر هستند.
- ۳) ناتوانی تجربه در دستیابی به همه‌ی خصوصیات اشیا و احتمالی بودن نتایج تجربی باعث ظهور این مکتب شد.
- ۴) نسبی‌گرایی در هویت اخلاق، دین و حقوق منجر به نسبی‌گرایی در حوزه‌هایی هم‌چون اخلاق، دین و حقوق شد.

۹ کدام گزینه در مورد تفکر پراگماتیسمی درست است؟

- ۱) این جریان فلسفی مانند دیگر جریان‌های فلسفی در دوره‌ی جدید اروپا مبتنی بر تجربه‌گرایی است.
- ۲) تفکر پراگماتیسمی با انکار حس و تجربه برای شناخت واقعیت، عملاً مبتنی بر عقل‌گرایی است.
- ۳) این جریان فکری نه مبتنی بر تجربه است و نه مبتنی بر عقل‌گرایی و صرفاً عمل‌گرا است.
- ۴) این جریان فلسفی با رویکرد مصلحت‌عملی هر دو جریان تجربه‌گرایی و عقل‌گرایی را در خود جمع کرده است.

۱۰ کانت با کدام‌یک موافق است؟

- ۱) هیچ‌یک از شناخت‌های انسان ذاتی نیست.
- ۲) اصل علیت اصلی است که عقل آنرا اثبات می‌کند.
- ۳) علیت طلوع خورشید نسبت به روشنی زمین، از پیش در دستگاه ادراکی موجود است.
- ۴) تصوراتی مانند زمان و مکان و علیت را، انسان از راه عقل به دست می‌آورد نه از راه حس و تجربه.

۱۱ کدام عبارت بیان‌گر نظر دکارت است؟

- ۱) با استفاده از دلایل استوار عقلی، پی می‌بریم که انسان دارای نفس مجرد است.
- ۲) اعتقاد به اموری مانند علیت و خدا، جزء ساختارهای ذهن و ذاتی انسان‌ها است.
- ۳) بخشی از معرفت‌های ما بدون استفاده از هر نوع تجربه و مقدم بر آن درک می‌شود.
- ۴) معرفت‌های ذاتی اموری شهودی هستند که درک آن‌ها به عقل یا تجربه علمی نیازی ندارد.

۱۲ کدام گزینه از پیامدهای تقسیم‌بندی فیلسوفان اروپایی به دو گروه عقل‌گرا و تجربه‌گرا نیست؟

- ۱) این تقسیم‌بندی به انسان‌شناسی فیلسوفان اروپایی نیز تسری یافت.
- ۲) تک‌ساحتی یا دوساحتی بودن انسان مورد بحث قرار گرفت.
- ۳) عقل‌گرایان به دلیل عدم امکان اثبات مادی اعتقادشان به روح، عرصه را به تجربه‌گرایان واگذار کردند.
- ۴) با پیشی گرفتن عقل‌گرایی از اواسط این دوره، اعتقاد به تک‌ساحتی بودن انسان در حاشیه قرار گرفت.

۱۳ کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) افلاطون به صورت اجمالی به حقیقت برتر بودن نفس اشاره کرد و ارسطو آنرا تکمیل کرد.
- ۲) مجرد از ماده دانستن نفس، اشتراک نفس افلاطون و ارسطو است.
- ۳) مربوط دانستن قوه‌ی نطق به نفس، اشتراک نظر افلاطون و ارسطو است.
- ۴) از نظر ارسطو، انسان با قوه‌ی تفکر و تعقل از تصدیقات و تصورات خود کمک می‌گیرد و استدلال را سامان می‌دهد.

- ۱۴ کدام گزینه به ترتیب عبارات مرتبط با فیلسوفان زیر را مشخص کرده است؟
 «پارمنیدس - ابن سینا و فارابی - بیکن و جان لاک - سوفسطائیان»
 (۱) عقل اعتبار دارد - شهود را وارد دستگاه فلسفی خود کردند - علت به خرافات رفتن علوم تجربی، عقل‌گرایی است - بی‌اعتباری کل راه‌های معرفت
 (۲) حواس اعتبار ندارد - شهود را وارد دستگاه فلسفی خود نکردند - علت به خرافات رفتن علوم تجربی، عقل‌گرایی است - حس تنها راه شناخت است.
 (۳) عقل اعتبار دارد - شهود را وارد دستگاه فلسفی خود نکردند - علت به خرافات رفتن علوم تجربی، حس‌گرایی است - حس تنها راه شناخت است.
 (۴) حواس اعتبار ندارد - شهود را وارد دستگاه فلسفی خود کردند - علت به خرافات رفتن علوم تجربی، حس‌گرایی است - بی‌اعتباری کل راه‌های معرفت

- ۱۵ کدام جریان فکری در دوره‌ی جدید اروپا، حضور فعال‌تر و تأثیرگذارتری بر فرهنگ و زندگی اروپاییان معاصر داشته است و عقیده‌ی آن جریان فکری چه بود؟
 (۱) عقل‌گرایی - همانند فلاسفه‌ی نخستین یونان، معتقد به وجود «روح» یا «نفس» بودند.
 (۲) حس‌گرایی - همانند فلاسفه‌ی نخستین یونان، حقیقت انسان را «روح» یا «نفس» می‌دانستند.
 (۳) تجربه‌گرایی - «روح» یا «نفس» را چیزی فرعی نسبت به بدن تلقی می‌کردند.
 (۴) عقل‌گرایی - روح و بدن کاملاً از یک‌دیگر مجزا هستند و خاصیت‌های متفاوت دارند.

- ۱۶ به عقیده‌ی علامه طباطبایی، ریشه‌ی نظر ملاحظه‌در در کار کدام فیلسوفان پیش از او به چشم می‌خورد؟
 (۱) شیخ بهایی - ابن سینا - خواجه نصیرالدین طوسی (۲) معلم ثانی - ابن سینا - سهروردی
 (۳) میرداماد - شیخ بهایی - شیخ اشراق (۴) میرداماد - معلوم اول - شیخ بهایی

- ۱۷ به ترتیب، باور نسبی‌گرایی بر چه مبنایی استوار است و اوگوست کنت به چه چیز معتقد نبود؟
 (۱) نسبی بودن اعتبار شناخت - تنها اموری که حس می‌شوند، ارزش پژوهش و تحقیق را دارند.
 (۲) معتبر بودن شناخت هر فرد برای همه‌ی اشخاص - به طور کلی، امور ماوراء حسی ارزش معرفتی ندارند.
 (۳) نسبی بودن شناخت فرد و اعتبار شناختش - اموری که از طریق تجربه به دست می‌آیند، معرفت محسوب می‌شوند.
 (۴) نسبی بودن شناخت هر فرد متناسب با ویژگی‌های خود - عقل ابزار کسب معارف غیرحسی است.

- ۱۸ ما حاصل همکاری حس و عقل در دیدگاه کانت، در کدام گزاره به خوبی تبیین شده است؟
 (۱) هنگامی که اثری باستانی را مشاهده می‌کنیم، آن را در قالب یک ظرف زمانی و مکانی درک می‌کنیم.
 (۲) هر سه مفهوم اثر باستانی، زمان، و مکان مشاهده آن هر سه در قوای ادراکی انسان وجود داشته است.
 (۳) هر سه مفهوم اثر باستانی، زمان، و مکان مشاهده آن هر سه از تجربه به دست آمده است.
 (۴) مفهوم زمان در قوای ادراکی ما هست ولی مصداق اثرباستانی و مکان آن را از تجربه کسب می‌کنیم.

- ۱۹ با توجه به آراء فیلسوفان دوره جدید اروپا کدام گزینه درست است؟
 (۱) در عین ضدیت با تجربه، دکارت یکی از ریاضی‌دانان بزرگ بود و به تفکر عقلی اهمیت فراوانی می‌داد.
 (۲) نظریه‌ی کانت مبنی بر همکاری حس و عقل در ایجاد معرفت، ناظر به عدم دخالت دستگاه ادراک در شناخت است.
 (۳) تأکید تجربه‌گرایان بر نظرات خود، معطوف به عقب‌ماندگی علوم در دوران جدید بود.
 (۴) از نظر کانت، ادراک انسان از واقعیت موجود در جهان خارج، بی‌واسطه نیست.

۲۰ کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) یکی از مهم‌ترین دیدگاه‌هایی که در میان تجربه‌گرایان بروز کرد، «پوزیتیویسم» بود.
- ۲) اثبات‌گراها، معتقد بودند که اصولاً آن دسته از مفاهیم و گزاره‌ها که تجربه‌پذیر نیستند، بی‌معنا هستند.
- ۳) پوزیتیویسم‌ها معتقد بودند مفاهیمی مثل خدا، اختیار، نفس و روح اصولاً قابل بررسی علمی نیستند.
- ۴) اثبات‌گراها، تنها راه رسیدن به شناخت و معرفت را تجربه‌ی توأم با عقل می‌دانستند.

۲۱ ..... و ..... از فیلسوفان تجربه‌گرایی هستند که به شهود عرفانی و تجربه‌ی دینی نیز معتقدند و به بعد ..... انسان اهمیت می‌دهند.

- ۱) ویلیام جیمز - هانری برگسون - معنوی
- ۲) رنه دکارت - فرانسیس بیکن - معنوی
- ۳) ویلیام جیمز - هانری برگسون - مادی
- ۴) رنه دکارت - فرانسیس بیکن - مادی

۲۲ نام دیگر پوزیتیویسم چیست و چه کسی این اصطلاح را برای بار اول به کار برد؟
 ۱) اثبات‌گرایی - کنت ۲) اثبات‌گرایی - کانت ۳) تجربه‌گرایی - کنت ۴) تجربه‌گرایی - کانت

۲۳ کدام یک از گزینه‌های زیر، به دوره‌ی سوم تاریخ فلسفه اشاره دارد؟
 ۱) ظهور فیلسوفانی مانند فارابی ۲) آغاز دوره از رنسانس
 ۳) دوره‌ی قرون وسطی ۴) شامل فیلسوفان پیش از سقراط

۲۴ کدام گزینه در رابطه با نظرات معرفت‌شناسانه‌ی فیلسوفان دوره‌ی جدید اروپا نادرست است؟
 ۱) مخالفت بیکن با استدلال عقلی محض، او را در تقابل با فیلسوفی چون ارسطو قرار داد.
 ۲) از نظر کانت عقل انسان محسوسات را در قالب مفاهیمی چون زمان، مکان و علیت قرار می‌دهد و درک می‌کند.
 ۳) از نظر دکارت قوه‌ی ادراکی انسان به صورت یک شهود تجربی مفاهیمی مثل اعتقاد به نفس مجرد را نزد خود می‌یابد.
 ۴) از نظر پوزیتیویست‌ها بررسی مفهوم وجود یا عدم وجود خداوند، آن‌طور که کسی چون دکارت در نظر داشته، امری بی‌معناست.

۲۵ مسیر استدلال کدام فیلسوف برای اثبات نفس در انسان، با مسیر استدلال او برای اثبات خدا یکی است؟
 ۱) کانت ۲) دکارت ۳) ارسطو ۴) ابن‌سینا

۲۶ معیار فعل اخلاقی از نظر فیلسوفانی که بُعد روحی و معنوی انسان را باور ندارند چیست؟
 ۱) رفتار طبیعی که متضمن منفعت دیگران باشد. ۲) خوب و بد بودن اعمال انسان به صورت کلی.
 ۳) سودمند بودن یا مضر بودن اعمال برای انسان. ۴) قانونی بودن یا قانونی نبودن افعال انسان.

۲۷ کدام گزینه بیان درست‌تری از نظر ابن‌سینا پیرامون حقیقت انسان است؟
 ۱) حقیقت انسان جنبه‌ی غیرمادی اوست که نورانی است.
 ۲) وحدت حقیقت انسان برخاسته از دو بعد وجودی است.
 ۳) محبت انسان و حیوانات از یک گونه نیست.
 ۴) حقیقت انسان یک ماشین پیچیده‌ی غیرمجرد است.

۲۸ عبارت «مفاهیمی مانند خدا، اختیار، نفس و روح که تجربه درباره نفی یا اثبات آن‌ها نمی‌تواند نظر دهد، معنای روشنی ندارند. لذا اصولاً قابل بررسی علمی نیستند» مربوط به کدام جریان فکری می‌باشد؟
 (۱) پوزیتیویست‌ها (۲) عقل‌گرایان (۳) پراگماتیست‌ها (۴) نسبی‌گرایان

۲۹ چند گزاره از گزاره‌های زیر صحیح نیست؟
 الف) تجربه‌گرایان گروهی بودند که تجربه را اساس کسب معرفت می‌دانستند.
 ب) فیلسوفان قبل از بیکن با تکیه بر نظریات افلاطون بیش‌تر بر استدلال عقلی تکیه کرده بودند.
 ج) در دوره‌ی قرون وسطی بیش‌تر به تجربه توجه می‌شد.
 (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۳۰ کدام یک از گزینه‌های زیر را نمی‌توان از اندیشه‌ی نسبی‌گرایی نتیجه گرفت؟
 (۱) ویژگی‌های هر فرد شناخت او را از دیگران متمایز می‌کند.
 (۲) هیچ وقت مطلق در جهان وجود ندارد.
 (۳) شناخت هر کس برای خودش و نسبت به خودش اعتبار دارد.
 (۴) شناخت حقیقی و واقعی وجود ندارد.

۳۱ کدام گزینه صادق است؟
 (۱) عموم فیلسوفان مسلمان برای معرفت حسی اعتبار قائل نیستند و فقط عقل و شهود را معتبر می‌دانند.
 (۲) با اتکا صرف به تجربه، یا شهود قلبی یا وحی می‌توان به معرفت معتبر فلسفی رسید.
 (۳) ملاصدرا پایه‌ی بحث‌های فلسفی خود را روی پیوند میان تجربه‌ی حسی، کشف و شرع گذاشت.
 (۴) ملاصدرا احکام دین و عقل را مطابق یک‌دیگر می‌داند و تعارض عقل و دین نورانی را نفی می‌کند.

۳۲ کدام گزینه پیرامون پراگماتیست‌ها کاملاً درست است؟
 (۱) ابزار شناخت اشیا را به حس و تجربه محدود نمی‌کنند و عقل را نیز در رسیدن به علم دخیل می‌دانند.
 (۲) معتقد بودند تنها از راه تجربه نمی‌توان به شناخت واقعیت رسید، پس عالم غیرقابل شناخت است.
 (۳) ملاک درست بودن علوم را با میزان منفعت‌رسانی به انسان می‌سنجیدند.
 (۴) هدف انسان را کشف واقعیات و باورهای می‌دانستند که در عمل به کار انسان بیاید.

۳۳ کدام گزینه درباره‌ی توجه اندیشمندان غربی به عقل درست است؟
 (۱) بیکن معتقد بود عقل انسان به طور ذاتی معرفت‌هایی دارد که از تجربه به دست نیامده است.
 (۲) از منظر دکارت، معرفت به وجود نفس مجرد و وجود خدا نیاز به حس و تجربه دارد.
 (۳) از نظر کانت، قوه‌ی ادراکی انسان تصوراتی مثل زمان و مکان را نزد خود دارد.
 (۴) از منظر کنت، مفاهیمی مانند علیت بدون نیاز به تجربه درک و فهم می‌شوند.

۳۴ کدام گزینه نظر دکارت را در رابطه با ماهیت انسان به درستی بیان نمی‌کند؟
 (۱) فعالیت بدن انسان به طور خودکار است.
 (۲) ذهن و بدن کاملاً از یک‌دیگر مجزا هستند و ارتباط ندارند.
 (۳) ذهن و بدن از لحاظ ماهوی ویژگی‌های خاص خود را دارند.
 (۴) فیزیک و قوانین این چینی تنها مربوط به بعد مادی انسان است.

- ۳۵ این که ارسطوئیان گفته‌اند: «انسان حیوان ناطق است» به این معنی است که ..... .
- ۱) انسان با سخن گفتن و نطق، محتوای استدلال را به دیگران منتقل می‌نماید.
  - ۲) انسان بدون کلمات و واژگان قادر به تفکر و درک جهان پیرامون نیست.
  - ۳) سخن گفتن بارزترین نشانه از فرایند تعقل و اندیشه‌ورزی در آدمی است.
  - ۴) انسان تفکر خود را با استفاده از تصورات و تصدیقات سازمان می‌دهد.

- ۳۶ کدام عبارت درباره‌ی جریان پوزیتیویسم نادرست است؟
- ۱) از دسته‌ی جریان‌های تجربه‌گرایی به شمار می‌روند.
  - ۲) معتقد بودند مفاهیمی که از طریق تجربه نمی‌توانند مورد بررسی و ارزیابی قرار بگیرند، بی‌معنا هستند.
  - ۳) آن‌ها مفاهیمی مانند خدا، اختیار، نفس و ... را که قابل بررسی تجربی نبودند، انکار کردند.
  - ۴) این اصطلاح را نخستین بار آگوست کنت به کار برد.

- ۳۷ کدام گزینه درباره‌ی جریان‌های فکری در دوره‌ی جدید اروپا نادرست می‌باشد؟
- ۱) دکارت اعتقاد به وجود خدا را شناختی ذاتی و غیرتجربی می‌دانست.
  - ۲) به نظر بیکن، فیلسوفان گذشته با پیروی از ارسطو، بیش‌تر بر استدلال عقلی تکیه کرده بودند.
  - ۳) با وجود قائل بودن دکارت به استدلال عقلی محض، شناخت تجربی مورد انکار او قرار نمی‌گرفت.
  - ۴) کانت معتقد است که مفاهیمی مانند زمان و مکان حاصل همکاری عقل و حس هستند.

- ۳۸ تأملات عمیق ابن‌سینا سبب گسترش اندیشه‌های کدام فیلسوف شد؟
- ۱) ارسطو   ۲) افلاطون   ۳) سقراط   ۴) هراکلیتوس

- ۳۹ در کدام گزینه به‌ترتیب به فیلسوفان دوره‌ی یونان باستان، دوره‌ی اسلام و دوره‌ی جدید اروپا اشاره شده است؟
- ۱) افلاطون - دکارت - ابن‌سینا   ۲) ارسطو - افلاطون - سقراط
- ۳) افلاطون - شیخ اشراق - هیوم   ۴) ارسطو - ملاصدرا - علامه طباطبایی

- ۴۰ یکی از عوامل مهم توجه به عقل و عقلانیت در جهان اسلام چه بود؟
- ۱) عقل به عنوان قوه‌ی فهم و تفکر، ناتوانی عقل کلامی و فقهی
  - ۲) ورود فلسفه‌ی یونانی به ویژه فلسفه‌ی ارسطو به جهان اسلام
  - ۳) پیام الهی و سخنان پیامبر اکرم (ص) و عترت گرامی ایشان
  - ۴) توانایی عقل فلسفی برای اثبات گزاره‌های دینی

- ۴۱ در مورد دیدگاه ویلیام جیمز می‌توان گفت که او ..... .
- ۱) شهود معنوی را یکی از ابزارهای معرفتی انسان می‌داند.
  - ۲) تجربه‌گرایی را نفی و در پی تفکر عقلانی محض است.
  - ۳) رویکرد کانتی به جهان معرفت را نادرست می‌پندارد.
  - ۴) انسان را براساس ابعاد تجربی و حسی‌اش تحلیل می‌کند.

- ۴۲ کدام گزینه می‌تواند با دیدگاه تجربه‌گرایی سازگار باشد؟
 (۱) انسان می‌تواند با درون‌نگری و تفکر در خودش، به وجود خدا برسد.
 (۲) ذهن انسان هنگام تولد، همانند یک لوح سفید و خالی از معرفت است.
 (۳) زمان و مکان، مفاهیم عقلی ذهن هستند که بر تجربه اعمال می‌شوند.
 (۴) مفاهیمی مانند نفس، فقط از طریق تجربه است که اثبات می‌شوند.
- ۴۳ کدام مورد بیان‌گر نظر نسبی‌گرایان است؟
 (۱) باور هرکس نسبت به خودش معتبر است.
 (۲) هر باوری باید هر لحظه در نسبت با واقع باشد.
 (۳) هیچ‌کس نمی‌تواند حتی باور خود را باور کند.
 (۴) اموری تغییرناپذیر و حقیقی قطعاً وجود دارد.
- ۴۴ کدام مورد درباره‌ی پراگماتیسم، نادرست است؟
 (۱) مفید بودن یعنی همان درست بودن.
 (۲) نمی‌توان به شناخت حقیقت اشیا دست یافت.
 (۳) درستی امور در عمل، خود را نشان می‌دهد.
 (۴) هدف پژوهش کشف واقعیت است، نه حقیقت.
- ۴۵ سه گزاره‌ی زیر به ترتیب، بیان‌گر کدام جریان‌های فلسفی هستند؟
 «در این وضعیت، فکر می‌کنم آب بر اثر حرارت به جوش می‌آید.»
 «چون آب جوش، داغ است، به آن دست نمی‌زنم.»
 «آب در اثر حرارت داغ می‌شود و به جوش می‌آید.»
 (۱) نسبی‌گرایی - پراگماتیسم - تجربه‌گرایی
 (۲) پراگماتیسم - نسبی‌گرایی - پوزیتیویسم
 (۳) تجربه‌گرایی - پراگماتیسم - نسبی‌گرایی
 (۴) نسبی‌گرایی - پراگماتیسم - عقل‌گرایی
- ۴۶ از نظر اثبات‌گرایان، هر گزاره‌ای که قابلیت بررسی علمی داشته باشد، ..... است.
 (۱) حقیقی (۲) معتبر (۳) درست (۴) تجربی
- ۴۷ کدام جریان فلسفی می‌تواند از «اعتقاد به نفس مجرد» بهره‌گیرد و کدام فیلسوف به این جریان تعلق دارد؟
 (۱) عقل‌گرایی - دکارت
 (۲) تجربه‌گرایی - بیکن
 (۳) اثبات‌گرایی - اوگوست کنت
 (۴) عقل‌گرایی - کانت
- ۴۸ دیدگاه کدام‌یک از جریان‌های جدید غربی به اندیشه‌های پروتاگوراس نزدیک است؟
 (۱) تجربه‌گرایی (۲) پوزیتیویسم (۳) پراگماتیسم (۴) نسبی‌گرایی
- ۴۹ فرانسیس بیکن دلیل عدم پیشرفت علوم تجربی را در چه می‌داند؟
 (۱) عدم توجه به فلسفه
 (۲) دنباله‌روی از ارسطو
 (۳) محصور ماندن در خرافات
 (۴) حاکمیت کلیسا
- ۵۰ کدام فیلسوف نمی‌تواند براساس مبانی معرفت‌شناسانه‌اش، وجود امور ماورای حس را اثبات کند؟
 (۱) ارسطو (۲) دکارت (۳) افلاطون (۴) لای
- ۵۱ از نظر کدام فیلسوف با استدلال قیاسی و عقلی و بدون بهره‌گیری از تجربه نیز می‌شود به شناخت برخی امور دست یافت؟
 (۱) کانت (۲) لای (۳) کنت (۴) دکارت

۵۲ در کدام گزینه، همه‌ی اندیشمندان، معرفت شهودی را معتبر می‌دانند؟

- (۱) سهروردی، فارابی و افلاطون
(۲) ملاصدرا، افلاطون و ارسطو
(۳) ابن‌سینا، ارسطو و شیخ اشراق
(۴) هراکلیتوس، افلاطون و ملاصدرا

۵۳ پایه و اساس فلسفه‌ی سهروردی چیست؟

- (۱) کشف و شهود عرفانی (۲) وحی و سنت
(۳) عقل استدلالی
(۴) شناخت شهودی و حسی

۵۴ کدام گزینه در مورد ابن‌سینا نادرست است؟

- (۱) در آثارش، عرفان را به طور کامل تبیین کرده است.
(۲) معرفت شهودی را در یکی از آثارش توضیح داده است.
(۳) ارتباط معرفت شهودی با فلسفه را تبیین کرده است.
(۴) برای شناخت و حیانی اهمیت و اعتبار قائل شده است.

۵۵ آیا ابن‌سینا معرفت شهودی را معتبر می‌شمرد؟

- (۱) خیر، زیرا آن‌را در تبیین فلسفی خود وارد نمی‌کرد.
(۲) بله، چرا که در آثار او توضیح دقیق آن دیده می‌شود.
(۳) خیر، زیرا تنها نیم‌نگاهی از سر تردید بدان داشت.
(۴) بله، چرا که فلسفه‌ی خود را بر شهود استوار ساخت.

۵۶ دستگاه فکری ملاصدرا‌ی شیرازی چه ماهیتی دارد؟

- (۱) فلسفی
(۲) شهودی
(۳) عرفانی
(۴) منطقی

۵۷ از نظر افلاطون، ابزارهای معرفتی مناسب برای شناخت عامل مثل و عالم سایه‌ها به ترتیب، ..... و ..... هستند.

- (۱) شهود - عقل
(۲) وحی - حس
(۳) شهود - وحی
(۴) عقل - حس

۵۸ دلیل پارمنیدس برای نفی اعتبار حس چه بود؟

- (۱) عدم وجود حرکت در جهان هستی
(۲) خطاپذیر بودن حواس انسان
(۳) ناتوانی حس انسان از ادراک حرکت
(۴) نسبی بودن شناخت حسی

۵۹ نقش ابن‌سینا در تاریخ فلسفه در مبحث قانون علیت چیست؟

- (۱) نقد اندیشه‌ی ارسطو (۲) ابداع نظریه‌ای جدید
(۳) پیوند علیت با تجربه (۴) بسط اندیشه‌ی ارسطو

۶۰ انسان چگونه به قوه‌ی حافظه در وجود خود پی می‌برد؟

- (۱) استفاده از درون‌نگری در یادآوری خاطرات
(۲) رسیدن به حقایق با تأمل عقلانی صرف
(۳) درک حسی و استفاده از معلومات پیشین
(۴) تأمل بر روی یافته‌های تجربی ذهن

۶۱ چرا سوفسطائیان را باید دچار جهل مرکب دانست؟

- (۱) زیرا فکر می‌کردند که «حقیقت، دست‌یافتنی نیست».
(۲) زیرا می‌پنداشتند که حقیقت، امری واحد و مطلق است.
(۳) چون به حقیقت دست نیافته بودند و آن‌را نمی‌شناختند.
(۴) زیرا حقیقت را از مردم جامعه پنهان می‌کردند.

۶۲ در مناقشه‌ی عقل و حس، مسئله‌ی مورد اختلاف هراکلیتوس و پارمنیدس چیست و هر کدام درباره‌ی آن چه موضعی دارند؟

- ۱) وجود - هراکلیتوس آن را محدود و پارمنیدس آن را بدون هیچ محدودیتی می‌داند.
- ۲) شهود - هراکلیتوس آن را قبول نداشت و پارمنیدس آن را پذیرفته بود.
- ۳) خدا - هراکلیتوس آن را قبول نداشت و پارمنیدس آن را پذیرفته بود.
- ۴) حرکت - هراکلیتوس اعتقاد داشت حرکت وجود دارد و پارمنیدس وجود آن را قبول نداشت.

۶۳ کدام عبارت به نارسایی پوزیتیویسم اشاره می‌کند؟

- ۱) تجربه‌ی علمی صلاحیت و توان ورود به برخی از حیطه‌های معرفت بشری را ندارد.
- ۲) با آنچه که در دانش تجربی کسب می‌شود، نمی‌توان باورهای سودمندی کسب کرد.
- ۳) امور قابل ارزیابی تجربی، در صورتی‌که با تجربه اثبات نشوند، فاقد اعتبار معرفتی هستند.
- ۴) هر فردی متناسب با وضعیت خود، به شناختی می‌رسد که با شناخت دیگری متفاوت است.

۶۴ هر یک از عبارت‌های زیر به ترتیب درباره‌ی کدام فیلسوف صحیح است؟

- «پیشگام دوره‌ی جدید فلسفه‌ی اروپا - پیش رفتن در مناصب قضایی در حد دیوان عالی - ارزیابی توانایی عقل بشر در دستیابی به معرفت - اعتقاد به گرفتاری علوم تجربی در خرافات‌های بی‌جا با پیروی از ارسطو»
- ۱) بیکن - دکارت - کانت - بیکن
  - ۲) دکارت - بیکن - کانت - بیکن
  - ۳) کانت - دکارت - دکارت - کانت
  - ۴) دکارت - کانت - بیکن - دکارت

۶۵ وجه اشتراک ..... با ..... در ..... و وجه اختلافشان در این است که اولی .....

- ۱) نسبی‌گرایان - سوفسطائیان - متفاوت بودن معرفت از شخصی به شخص دیگر - به شناخت حسی اعتقاد داشت.
- ۲) دکارت - کانت - همکاری داشتن حس و عقل - پوزیتیویست بود.
- ۳) سهروردی - ملاصدرا - ایجاد پیوند بین معرفت عقلی و معرفت وحیانی - نظامی فلسفی بر پایه شهود بنا کرد.
- ۴) نسبی‌گرایان - پوزیتیویست‌ها - متفاوت بودن معرفت از شخصی به شخص دیگر - به شناخت حسی اعتقاد داشت.

۶۶ درباره‌ی درستی کدام عبارت، افلاطون و تئتوس هم‌عقیده بودند؟

- ۱) هیچ انسانی نمی‌تواند عاقل‌تر از انسان دیگری باشد.
- ۲) آنچه حواس هرکسی گواهی می‌دهد، برای او عین حقیقت است.
- ۳) ادراک حسی نسبی است و از شخصی به شخص دیگر فرق می‌کند.
- ۴) ادراک حسی حقیقت هر چیز را درمی‌یابد و احتمال خطا در آن نمی‌رود.

۶۷ کدام عبارت، بیان‌کننده‌ی مواردی از نقض نظریه‌ی پوزیتیویست‌ها است؟

- ۱) دانش تجربی واقعیت را آن‌طور که هست، نشان نمی‌دهد.
- ۲) با پیشرفت علم، بسیاری از نظریه‌های علمی تغییر کرده‌اند.
- ۳) دانشمندان در بررسی نظریه‌های علمی نیز، از ابزار عقل استفاده می‌کنند.
- ۴) هرکس متناسب با باورهای خود، به شناختی متفاوت از دیگران دست می‌یابد.

۶۸

- با توجه به نظر دکارت، کدام مورد، از ویژگی‌های ذهن است؟
- (۱) بدن، برای ارتباط دادن افکار به یک‌دیگر، از آن استفاده می‌کند.
  - (۲) انسان، تفکر و اثبات و قضاوت را توسط آن انجام می‌دهد.
  - (۳) ابداع اصول اخلاقی و رعایت آنرا برعهده دارد.
  - (۴) هم‌چون بدن، از قوانین فیزیک متابعت می‌کند.

۶۹

- به نظر پوزیتیویست‌ها، اموری که قابل ارزیابی تجربی نیستند . . . . .
- (۱) علتی دیگر برای اعتقاد به آن‌ها وجود ندارد.
  - (۲) انسان‌ها آنرا کنار می‌گذارند.
  - (۳) باید با عقل بررسی شوند.
  - (۴) ارزش معرفتی ندارند.

۷۰

- کدام عبارت قرابت بیشتری با دیدگاه نسبی‌گرایان دارد؟
- (۱) در برخی موارد شناخت یکسان وجود دارد حتی با فرض تفاوت دیدگاه انسان‌ها
  - (۲) شناخت بشر در همه موارد نسبی است.
  - (۳) تفاوت شناخت انسان لزوماً به معنای اعتبار همه آنها نیست.
  - (۴) شناخت هر کس برای خودش معتبر است.

۱) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. یکی از اشکالات، محدودیت‌های روش تجربی بود که نمی‌توانست پاسخ‌گوی سؤال‌های مهم انسان باشد. مثلاً تجربه نمی‌توانست درباره‌ی نیاز جهان به مبدأ و خدا و وجود عوالمی غیر از عالم طبیعت و اساس خوب و بد‌های اخلاقی اظهارنظر کند؛ زیرا ابزار لازم برای چنین مسائلی را در اختیار نداشت. هم‌چنین ناتوانی تجربه در دستیابی به همه‌ی خصوصیات اشیا و احتمالی بودن بسیاری از نتایج تجربی و تفاوت میان تجربه‌ی انسان‌ها، می‌توانست قطعیت احکام تجربی را از میان ببرد. در هر حال چنین مشکلاتی سبب شد که واقع‌نمایی دانش تجربی، بار دیگر با اشکال روبه‌رو شود و جریان‌های نسبی‌گرا در داخل تجربه‌گرایی ظهور کنند. گزینه‌ی ۴ از نتایج اندیشه‌ی نسبی‌گرایی است، نه از عوامل پیدایش آن.

۲) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. از نظر پوزیتیویست‌ها فقط اموری که از طریق تجربه اثبات شوند، معرفت به حساب می‌آیند. تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۱: از نظر پوزیتیویست‌ها اموری که از طریق تجربه قابل بررسی و ارزیابی نیستند، اصولاً اموری بی‌معنا هستند. گزینه‌ی ۲: از نظر پوزیتیویست‌ها اموری که از طریق تجربه قابل بررسی و ارزیابی نیستند، اصولاً قابل بررسی علمی نیستند، نه این‌که هیچ نقش و جایگاهی در زندگی بشر نداشته باشند.

۳) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. پراگماتیست‌ها فلاسفه‌ی تجربه‌گرا بودند ولی به دنبال کشف واقعیت نبودند و معتقد بودند ما نیازمند باورهای مفیدی هستیم که در عمل به کار ما بیایند و سودمند باشند.

۴) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. دکارت و کانت، انسان را دارای اختیار و اراده می‌دانند. بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) این عبارت به شباهت دیدگاه آن‌ها اشاره دارد.
 ۲) کانت، بدن را صرفاً یک ماشین پیچیده نمی‌داند و مانند سقراط و افلاطون، آن را بخشی از انسان می‌داند که در کنار روح فعالیت می‌کند.
 ۳) کانت از وجود معلول (اراده و اختیار) به وجود علت (نفس) پی برده بود.

۵) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. برخی از آثار فرانسیس بیکن: «پیشرفت دانش»، «ارغنون جدید» و «جنگل جنگل‌ها»

۶) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی عبارت‌های نادرست:

ب) ویلیام جیمز تحصیلاتش را در سوئیس، آلمان، انگلستان و فرانسه انجام داد.
 ج) هانری برگسون در فلسفه، ریاضیات و روان‌شناسی مطالعه کرد.
 د) دکارت ریاضی‌دان بزرگی محسوب می‌شد.

۷) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. فلاسفه‌ای که مطابق متن کتاب به طور قطع تجربه‌گرا هستند، اوگوست کنت، فرانسیس بیکن، جان لاک، ویلیام جیمز، هانری برگسون

- ۸ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۱: هر فرد متناسب با ویژگی‌های خود امور را می‌شناسد که با شناخت افراد دیگر متفاوت است.
گزینه ۲: در نسبی‌گرایی به طور مطلق نمی‌توان از هیچ حقیقتی صحبت کرد.
(مثال فلز در اثر حرارت منبسط می‌شود، یک قانون است، اما نمی‌تواند به طور مطلق نزد همه صحیح باشد.)
گزینه ۴: نسبی‌گرایی در حوزه‌های اخلاق، دین و حقوق است که منجر به نسبی‌گرایی در «هویت اخلاق»، دین و حقوق می‌شود.
- ۹ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. این جریان فکری نیز در اصل مبتنی بر تجربه‌گرایی است ولی معتقدند ما بر خلاف دیگر تجربه‌گرایان به دنبال کشف واقعیت نیستیم؛ بلکه برای ما فقط مفید بودن مهم است. (باوری مفید است که در عمل به کار ما بیاید.)
- ۱۰ گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
کانت مفهوم علیت را جزو ساختار ذهن انسان می‌داند که از پیش در دستگاه ادراکی موجود است.
- ۱۱ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. دکارت به تفکر عقلی اهمیت بسیار می‌داد و برعکس بیکن، معتقد بود عقل انسان به طور ذاتی معرفت‌هایی دارد که از تجربه به دست نیامده‌اند؛ مانند معرفت به وجود نفس مجرد و وجود خدا. به اعتقاد دکارت انسان در فهم این قبیل امور نیازی به حس و تجربه ندارد. بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: دکارت می‌گوید این معرفت‌ها به طور ذاتی در عقل وجود دارد، نه این‌که از طریق استدلال عقلی به آن‌ها دست پیدا می‌کنیم.
گزینه ۲: این کانت بود که چنین مفاهیمی را ساختار ذهن انسان می‌دانست. از نظر دکارت این مفاهیم یک سری معلومات فطری مستقل از تجربه هستند.
گزینه ۴: هر چند این معارف در انسان ذاتی هستند اما درک آن‌ها با عقل حاصل می‌شود و این‌ها معرفت شهودی نیستند.
- ۱۲ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. فیلسوفان اروپایی در این دوره به دو گروه «عقل‌گرایان» و «تجربه‌گرایان» تقسیم شدند. این تقسیم‌بندی، به انسان‌شناسی نیز تسری یافت و گروه تجربه‌گرایان، عموماً به تک‌بعدی انسان و گروه عقل‌گرایان به دو بعدی بودن انسان معتقد شدند و عقل‌گرایان برای انسان نفس و حقیقتی برتر فرض کردند.
توجه: تجربه‌گرایی از عقل‌گرایی پیش گرفت و اعتقاد به تک‌ساحتی بودن انسان هیچ‌گاه در حاشیه قرار نگرفت.
- ۱۳ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. افلاطون به روشنی بیان کرد انسان دارای بخش دیگری (حقیقت برتر) نیز هست که محدودیت‌های بدن را ندارد. بررسی سایر گزینه‌ها:
۲) از نظر افلاطون و ارسطو نفس یا حقیقت برتر انسان قابل مشاهده نیست و مجرد از ماده است.
۳) از نظر افلاطون و ارسطو قوه‌ی نطق و قابلیت حیات، مربوط به نفس است.
۴) از نظر ارسطو، انسان با قوه‌ی تفکر و تعقل استدلال می‌کند. (از تصدیقات و تصورات خود کمک می‌گیرد و استدلال را سامان می‌دهد.)

پارمنیدس	عقل اعتبار دارد.	حواس اعتبار ندارد.
ابن سینا و فارابی	حس و عقل و شهود و وحی اعتبار دارند.	شهود را وارد دستگاه فلسفی خود نکردند.
بیکن و جان لاک	اصالت با تجربه است.	علت به خرافات رفتن علوم تجربی، عقل‌گرایی است.
سوفسطائیان	کل راه‌های معرفت بی اعتبار است.	حس تنها راه شناخت است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در دوره‌ی جدید اروپا، این جریان تجربه‌گرایی بود که حضور فعال‌تر و تأثیرگذارتری بر فرهنگ و زندگی اروپاییان معاصر داشته است. دانشمندان این جریان فکری به این سو تمایل دارند که یا اصولاً وجود «نفس» را انکار کنند و انمان را یک موجودی مادی بدانند و یا نفس را چیزی فرعی نسبت به بدن تلقی کنند و از آثار و لوازم بدن به شمار آورند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. جمله‌ی علامه طباطبایی ← «... اگر چه ریشه‌ی این نظر در کلمات معلم ثانی، ابن سینا، شیخ اشراق و خواجه نصیرالدین طوسی نیز به چشم می‌خورد...»

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. نسبی‌گرایان بر این باورند که هر فرد متناسب با ویژگی‌های خود درباره‌ی امور به شناختی می‌رسد که با شناخت افراد دیگر متفاوت است. بنابراین شناخت هرکس برای خودش و نسبت به خودش اعتبار دارد. پوزیتیویست‌ها از جمله اوگوست کنت علاوه بر این که تنها راه رسیدن به شناخت و معرفت را تجربه می‌دانستند، معتقد بودند که اصولاً آن دسته از مفاهیم و گزاره‌ها که تجربه‌پذیر نیستند و از طریق تجربه نمی‌توانند مورد بررسی و ارزیابی قرار بگیرند، بی‌معنا هستند. بنابراین دیدگاه، مفاهیمی مانند خدا، اختیار، نفس و روح که تجربه درباره‌ی نفی یا اثبات آن‌ها نمی‌تواند نظر دهد. معنای روشنی ندارند. لذا اصولاً قابل بررسی علمی نیستند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. کانت بر آن است که قوه ادراکی انسان تصویری مثل زمان و مکان و مفاهیمی مانند علیت را نزد خود دارد و آنها را از راه حس و تجربه به دست نمی‌آورد. به نظر کانت، انسان آنچه را که از طریق حس به او می‌رسد، در قالب این مفاهیم درک می‌کند. درس ۸ صفحه ۶۵

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. از نظر کانت، انسان آنچه را از طریق حس به او می‌رسد در قالب مفاهیمی مانند علیت، زمان و مکان می‌فهمد. پس ادراک واقعیت توسط انسان با واسطه‌ی این مفاهیم صورت می‌گیرد. تشریح سایر گزینه‌ها:
گزینه‌ی ۱: دکارت مخالف با تجربه و علم تجربی نبود و خود، نقش مؤثری در پیشرفت علم در اروپا داشت.
گزینه‌ی ۲: طبق نظر کانت، دستگاه ادراکی انسان، مفاهیمی مانند زمان، مکان و علیت را در خود دارد و آنچه را با حس از جهان خارج درمی‌یابد در قالب این مفاهیم درک می‌کند. پس دستگاه ادراکی انسان در معرفت دخالت دارد.
گزینه‌ی ۳: علوم تجربی در دوره‌ی قرون وسطی عقب‌ماندگی فوق‌العاده داشتند نه در دوره‌ی جدید که پیشرفت‌های مهم علمی در آن رخ نمود.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در میان تجربه‌گرایان دیدگاه‌های جدیدی بروز کرد که یکی از مهم‌ترین آن‌ها «پوزیتیویسم‌ها» یا «اثبات‌گرایی» بود. پوزیتیویست‌ها علاوه بر این که تنها راه رسیدن به شناخت و معرفت را تجربه می‌دانستند، معتقد بودند که اصولاً آن دسته از مفاهیم و گزاره‌ها که تجربه‌پذیر نیستند و از طریق تجربه نمی‌توانند مورد بررسی و ارزیابی قرار بگیرند، بی‌معنا هستند.

- ۲۱) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. «ویلیام جیمز» و «هانری برگسون» از فیلسوفان تجربه‌گرایی هستند که به شهود عرفانی و تجربه‌ی دینی نیز معتقدند و به بعد «معنوی» انسان اهمیت می‌دهند.
- ۲۲) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. پوزیتیویسم یا اثبات‌گرایی اولین بار توسط اوگوست کنت، فیلسوف فرانسوی قرن نوزدهم میلادی مطرح شد که رویکرد جدید از تجربه‌گرایی بود.
- ۲۳) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. دوره‌ی سوم تاریخ فلسفه، دوره‌ی شکوفایی فلسفه در جهان اسلام و ایران، با ظهور فیلسوفانی مانند فارابی، ابن‌سینا، ابن‌رشد، شیخ اشراق و ملاصدرا است.
- ۲۴) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. دکارت فیلسوف و ریاضی‌دان بزرگ فرانسوی، به تفکر عقلی اهمیت بسیار می‌داد و برعکس بیکن، معتقد بود انسان به طور ذاتی معرفت‌هایی دارد که آن‌ها را با عقل درک می‌کند (نه به صورت تجربه و یا شهود) مانند اعتقاد به نفس مجرد و وجود خدا. به اعتقاد دکارت انسان در فهم این قبیل امور نیازی به حس و تجربه ندارد.
- ۲۵) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. استدلال کانت برای اثبات نفس و ضرورت وجود خدا یکی است. در واقع کانت بعد از اثبات نفس به اثبات عالم ماوراء الطبیعت و سپس به خدا می‌رسد.
- ۲۶) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. فیلسوفان طبیعت‌گرا و ماتریالیست و عموم کسانی که بعد روحی و معنوی را باور ندارند، معیار فعل اخلاقی را سودمند بودن یا مضر بودن اعمال برای انسان می‌دانند.
- ۲۷) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ابن‌سینا معتقد است که روح انسان، جنبه‌ای غیرمادی دارد و اموری مانند دوستی و محبت و ... را درمی‌یابد و در خود پدید می‌آورد. پس محبت انسان (که ناشی از روح مجرد اوست) با محبت حیوانات متفاوت است. تشریح سایر گزینه‌ها:
گزینه‌ی ۱: سهروردی معتقد بود که نفس انسانی، جنبه‌ی نورانی وجود اوست.
گزینه‌ی ۲: ملاصدرا معتقد بود انسان حقیقی دو بعدی (روح و جسم) است. روح، باطن بدن است و بین این دو وحدتی حقیقی برقرار است.
گزینه‌ی ۴: این نظر فیلسوفان مادی‌گراست که انسان را صرفاً یک ماشین مادی (غیرمجرد) و فقط دارای بدن می‌دانند.
- ۲۸) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. پوزیتیویست‌ها علاوه بر این‌که تنها راه رسیدن به شناخت و معرفت را تجربه می‌دانستند، معتقد بودند که اصولاً آن دسته از مفاهیم و گزاره‌ها که تجربه‌پذیر نیستند و از طریق تجربه نمی‌توانند مورد بررسی و ارزیابی قرار بگیرند، بی‌معنا هستند؛ بنابراین دیدگاه، مفاهیمی مانند خدا، اختیار، نفس و روح که تجربه‌درباره‌نهی یا اثبات آن‌ها نمی‌تواند نظر دهد، معنای روشنی ندارند و اصولاً قابل بررسی علمی نیستند.
- ۲۹) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تشریح عبارات‌های نادرست:
ب) به نظر بیکن فیلسوفان گذشته با دنباله‌روی از «ارسطو»، بیش‌تر بر استدلال‌های عقلی تکیه کرده بودند.
ج) در دوره‌ی قرون وسطی «کم‌تر» به تجربه توجه می‌شد.
- ۳۰) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. نسبی‌گرایان اصل شناخت را انکار نمی‌کردند. آن‌ها معتقد بودند که ویژگی‌های هر فرد شناخت او را از دیگران متمایز می‌کند و بنابراین به طور مطلق نمی‌توان گفت شناخت هرکس همان حقیقت است. افراد حداکثر می‌توانند بگویند در این وضعیت من فکر می‌کنم فلز بر اثر حرارت منبسط می‌شود.

- ۳۱) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۱: فیلسوفان مسلمان، ادراک حسی را نیز معتبر می‌دانند.
گزینه ۲: معرفت فلسفی متکی بر استدلال عقلی است و بدون آن اساساً فلسفه وجود ندارد.
گزینه ۳: ملاصدرا پایه‌ی فلسفه‌ی خود را روی پیوند عقل، کشف (شهود) و شرع (وحی و سنت) نهاده است.
- ۳۲) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تشریح سایر موارد:
گزینه ۱: پراگماتیسم‌ها تنها ابزار شناخت را حس و تجربه می‌دانستند.
گزینه ۲: پراگماتیسم‌ها واقعیت را قبول داشتند، اما می‌گفتند کشف واقعیت هدف اصلی نیست.
گزینه ۴: پراگماتیسم‌ها معتقد بودند نباید هدف خود را کشف واقعیت قرار دهیم.
- ۳۳) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. از منظر کانت، قوه‌ی ادراکی انسان تصوراتی مانند زمان و مکان و مفاهیمی مانند علیت را نزد خود دارد و آن‌ها را از راه حس و تجربه به دست نمی‌آورد. تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۱: دیدگاه دکارت است. نظر او کاملاً مخالف با نظر بیکن است.
گزینه ۲: از منظر دکارت معرفت به وجود نفس مجرد و وجود خدا نیاز به حس و تجربه ندارد.
گزینه ۴: کنت از جمله مؤسسان پوزیتیویسم است. از منظر پوزیتیویست‌ها، هر آنچه که تجربه نشود، بی‌معنا است.
- ۳۴) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. روح و بدن کاملاً از یک‌دیگر مجزا هستند و خاصیت‌های متفاوت دارند، اما این‌گونه نیست که با یک‌دیگر ارتباط نداشته باشند و روح از بدن استفاده می‌کند.
- ۳۵) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مقصود از ناطق بودن انسان هم صرفاً سخن گفتن او نیست، بلکه مقصود اصلی، قوه‌ی تفکر و تعقل است. (سخن گفتن نشانه و نتیجه‌ی تفکر است)
- ۳۶) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. براساس این دیدگاه، مفاهیمی مانند خدا، اختیار، نفس و روح که تجربه‌ی دربارهی نفی یا اثبات آن‌ها نمی‌تواند نظر دهد، معنای روشنی ندارند، لذا اصولاً قابل بررسی علمی نیستند (نه این‌که با قطعیت حکم به عدم آن‌ها بدهند).
- ۳۷) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. کانت بر آن است که قوه‌ی ادراکی انسان تصوراتی مثل زمان و مکان و مفاهیمی مانند علیت را نزد خود دارد و آن‌ها را از راه حس و تجربه به دست نمی‌آورد.
- ۳۸) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ابن‌سینا در گسترش اندیشه‌های «ارسطو» دربارهی قانون علیت و ابعاد مختلف آن تأملات عمیقی کرد و توضیحاتی بیان نمود که هم‌چنان قابل استفاده است.
- ۳۹) گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
افلاطون و ارسطو ← یونان باستان
ابن‌سینا، شیخ اشراق، ملاصدرا و علامه طباطبایی ← دوره‌ی اسلام
دکارت، هیوم و کانت ← دوره‌ی جدید اروپا
- ۴۰) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. یکی از عوامل مهم توجه به عقل و عقلانیت در جهان اسلام، پیام الهی و سخنان پیامبر اکرم (ص) و عترت گرامی ایشان بود.
- ۴۱) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ویلیام جیمز یکی از معدود فیلسوفان غربی است که در عین اتخاذ رویکرد تجربه‌گرایانه و پذیرش نگاه کانتی، برای شهود معنوی، تجربه‌ی دینی و بعد معنوی انسان نیز ارزش قائل است.

- ۴۲) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تجربه‌گرایی معتقد است که بدون تجربه، نمی‌شود هیچ معرفتی به دست آورد. پس وقتی به دنیا می‌آییم، ذهنمان فاقد هرگونه معرفتی است؛ زیرا در آن لحظه، فاقد تجربه هستیم. بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه‌ی ۱: درون‌نگری و استفاده از عقل صرف، با تجربه‌گرایی ناسازگار است. گزینه‌ی ۳: عقلی دانستن زمان و مکان یعنی نفی تجربی بودن آن‌ها. گزینه‌ی ۴: نفس مفهومی نیست که از طریق تجربه بتوانیم آنرا اثبات کنیم.
- ۴۳) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. «باور هرکس برای خودش و نسبت به خودش اعتبار دارد».
- ۴۴) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. «این جریان می‌گوید که از طریق تجربه نمی‌توان به واقعیت دست پیدا کرد؛ بنابراین هدف ما کشف واقعیت نیست». دقت کنید که حقیقت یعنی مطابقت با واقعیت.
- ۴۵) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. گزاره‌ی نخست، ناظر بر نسبی‌گرایی است چون هر بار در نسبت با هر موقعیت خاصی باید حکم داد. گزاره‌ی دوم ناظر بر پراگماتیسم است، زیرا اعتقاد به داغ بودن آبی که جوش است، ناشی از فایده‌ی علمی آن است. گزاره‌ی سوم ناظر بر دیدگاه تجربه‌گرایی است، زیرا حکم کلی و مطلق، ناشی از کاربرد اصول عقلی در امر محسوس است.
- ۴۶) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اثبات‌گرایی دیدگاه افراطی در حیطه‌ی تجربه‌گرایی است. از نظر اثبات‌گرایان، هر گزاره‌ای که قابلیت بررسی علمی داشته باشد، تجربی و معنادار است. گرچه ممکن است نادرست و نامعتبر باشد.
- ۴۷) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. عقل‌گرایان اعتقاد به نفس مجرد و وجود خدا را حقایقی می‌دانستند که از طریق تجربه حاصل نمی‌شود. از نمایندگان این نحله می‌توان از دکارت نام برد.
- ۴۸) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. پروتاگوراس حقیقت را امری نسبی می‌دانست؛ زیرا می‌گفت حقیقت را برای هر کسی، همان چیزی است که شناخته است. بر این اساس، عقاید نسبی‌گرایانه بیش‌ترین نزدیکی فکری را به آرای پروتاگوراس دارد.
- ۴۹) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بیکن دلیل اصلی عقب‌ماندگی علوم تجربی را دنباله‌روی از ارسطو بر تأکید بیش از حد بر استدلال عقلی می‌دانست. باید دقت کنیم که از نظر بیکن، محصور ماندن در خرافات و تعصب‌های بی‌جا، خودش معلول تأکید بیش از حد بر استدلال عقلی بود نه علت عقب‌ماندگی علوم تجربی.
- ۵۰) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. جان لاک تجربه‌گرا بود و می‌گفت نمی‌شود با عقل صرف، چیزی را اثبات کرد. بنابراین او نمی‌توانست امور غیرتجربی مانند عالم ماورای حس را اثبات کند.
- ۵۱) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. دکارت عقل‌گرا بود و می‌گفت بدون تجربه و صرفاً با اتکا به استدلال عقلی هم می‌شود به شناخت و حقیقت رسید. در حالی‌که جان لاک تجربه‌گرا بود، گُنت پوزیتیویست و تجربه‌گرای مطلق بود و کانت نیز شناخت را همکاری حس و عقل می‌دانست نه عقل صرف.
- ۵۲) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تمامی فیلسوفان مسلمان، به اعتبار شهود قائل بودند؛ گرچه برخی از آن‌ها در فلسفه‌شان از آن استفاده نمی‌کردند (مانند فارابی و ابن‌سینا). اما از میان فیلسوفان یونانی، تنها سقراط و افلاطون برای معرفت شهودی اعتبار قائل بودند.
- ۵۳) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. سهروردی کشف و شهود عرفانی را با عقل تبیین و سپس فلسفه‌اش را بر مبنای آن کشف و شهود بنا کرده است.

- ۵۴ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ابن سینا گرچه مفصل در مورد عرفان و معرفت شهودی صحبت کرده است، اما از ارتباط معرفت شهودی و فلسفه حرفی نمی‌زند.
- ۵۵ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. «ابن سینا در یکی از کتاب‌های خود که به تبیین عرفان می‌پردازد، به طور دقیق، معرفت شهودی را توضیح می‌دهد».
- ۵۶ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ملاصدرا توانست «یک دستگاه منسجم فلسفی بنا کند که در عین حال کاملاً هویت فلسفی دارد».
- ۵۷ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. «ابزار حسی فقط توانایی درک این جهان را به انسان می‌دهد و درک جهان برتر با عقل و شهود معنوی امکان‌پذیر است».
- ۵۸ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اولاً پارمینیدس از نسبی بودن شناخت حسی حرفی نزنده است (رد گزینه‌ی ۴). ثانیاً او می‌گفت عقل می‌گوید حرکتی در جهان هستی وجود ندارد و به همین دلیل، وجود حرکت را نیز نفی می‌کرد (رد گزینه‌های ۱ و ۳). حرکت توسط حواس درک می‌شود، اما چون پارمینیدس به دلیل خطاپذیری حواس، اعتبار آن‌ها را زیر سؤال برده بود، وجود حرکت را هم که حواس اثبات می‌کنند، رد می‌کرد.
- ۵۹ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ابن سینا «در گسترش اندیشه‌های ارسطو درباره‌ی قانون علیت و ابعاد مختلف آن، تأملات عمیقی کرد و توضیحاتی بیان نمود».
- ۶۰ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. «انسان، بدون واسطه و به صورت حضوری معلومات قبلی خود را درک می‌کند و در ذهن خود از آن‌ها استفاده می‌کند و از این راه به قوه‌ی حافظه در وجود خود پی می‌برد».
- ۶۱ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. سوفسطائیان می‌پنداشتند که حقیقت، دست‌یافتنی نیست. این اعتقاد غلط است؛ اما آن‌ها فکر می‌کردند درست است؛ پس دچار جهل مرکب بودند.
- ۶۲ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. پارمینیدس معتقد بود که حرکت وجود ندارد، زیرا حرکت از طریق حس برای ما معلوم شده و احتمال خطا در حس وجود دارد. گروهی دیگر هم چون هراکلیتوس چنین فکر می‌کردند که شناخت حسی معتبر است و به همین دلیل وجود حرکت را در عالم قبول داشتند، چون حرکت قابل مشاهده‌ی حسی است.
- ۶۳ گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
- ۶۴ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. دکارت و بیکن هر دو پیشگامان فلسفه‌ی جدید اروپا هستند. بیکن تا مرتبه‌ی دیوان عالی انگلستان در مناصب قضایی پیش رفت.
- کانت به بررسی فهم و ادراک بشر می‌پردازد و توانایی عقل آدمی در رسیدن به معرفت را ارزیابی می‌کند. به نظر بیکن فیلسوفان گذشته با دنباله‌روی از ارسطو، بیشتر بر استدلال عقلی تکیه کرده بودند و در نتیجه علوم تجربی در خرافات و تعصب‌های بی‌جا محصور شده و پیشرفت نکرده بود.
- ۶۵ گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
- پروتاگوراس که طرز تلقی سوفسطائیان را داشت معتقد بود که حقیقت امری یکسان نیست و می‌تواند نسبت به هر کسی متفاوت باشد. نسبی‌گرایان هم بر این باورند که شناخت هر کس برای خودش و نسبت به خودش اعتبار دارد.
- درس هشتم صفحه ۵۳ تا ۵۸
- ۶۶ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

۶۷ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. از نظر پوزیتیویست‌ها آنچه از طریق حس به دست می‌آید علم و معرفت به شمار می‌رود پس اگر علم تجربی آنچه را که هست به طور واقعی نشان ندهد این نظر نقض شده است.

۶۸ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. از نظر دکارت «من» همکان ذهن است که مرکز اندیشه‌ها و افکار ماست و ما با «ذهن» خود می‌اندیشیم، اثبات می‌کنیم، رد می‌کنیم یا می‌پذیریم و قضاوت می‌کنیم. ذهن غیر از بدن است گرچه با یکدیگر هستند و ذهن از بدن استفاده می‌کند. ذهن بر خلاف بدن از قوانین فیزیکی پیروی نمی‌کند و آزاد است.

۶۹ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. از نظر پوزیتیویست‌ها اموری که از طریق تجربه قابل بررسی نیستند، اموری بی‌معنا هستند که بشر به عللی به آن‌ها معتقد شده است و این امور اگر از طریق تجربه اثبات شوند، معرفت به حساب می‌آیند در غیر این صورت ارزش معرفتی ندارد و باید کنار گذاشته شوند.

۷۰ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. نسبی‌گرایان بر این باورند که هر فرد متناسب با ویژگی‌هایش با فرد دیگری متفاوت است. بنابراین شناخت هر کس برای خودش و به نسبت خودش اعتبار دارد. درس ۸ صفحه ۵۸

۱	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳	۴
۵	۱	۲	۳	۴
۶	۱	۲	۳	۴
۷	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴
۹	۱	۲	۳	۴
۱۰	۱	۲	۳	۴
۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۵	۱	۲	۳	۴
۱۶	۱	۲	۳	۴
۱۷	۱	۲	۳	۴
۱۸	۱	۲	۳	۴
۱۹	۱	۲	۳	۴
۲۰	۱	۲	۳	۴
۲۱	۱	۲	۳	۴
۲۲	۱	۲	۳	۴
۲۳	۱	۲	۳	۴
۲۴	۱	۲	۳	۴
۲۵	۱	۲	۳	۴
۲۶	۱	۲	۳	۴
۲۷	۱	۲	۳	۴
۲۸	۱	۲	۳	۴
۲۹	۱	۲	۳	۴
۳۰	۱	۲	۳	۴
۳۱	۱	۲	۳	۴
۳۲	۱	۲	۳	۴

۳۳	۱	۲	۳	۴
۳۴	۱	۲	۳	۴
۳۵	۱	۲	۳	۴
۳۶	۱	۲	۳	۴
۳۷	۱	۲	۳	۴
۳۸	۱	۲	۳	۴
۳۹	۱	۲	۳	۴
۴۰	۱	۲	۳	۴
۴۱	۱	۲	۳	۴
۴۲	۱	۲	۳	۴
۴۳	۱	۲	۳	۴
۴۴	۱	۲	۳	۴
۴۵	۱	۲	۳	۴
۴۶	۱	۲	۳	۴
۴۷	۱	۲	۳	۴
۴۸	۱	۲	۳	۴
۴۹	۱	۲	۳	۴
۵۰	۱	۲	۳	۴
۵۱	۱	۲	۳	۴
۵۲	۱	۲	۳	۴
۵۳	۱	۲	۳	۴
۵۴	۱	۲	۳	۴
۵۵	۱	۲	۳	۴
۵۶	۱	۲	۳	۴
۵۷	۱	۲	۳	۴
۵۸	۱	۲	۳	۴
۵۹	۱	۲	۳	۴
۶۰	۱	۲	۳	۴
۶۱	۱	۲	۳	۴
۶۲	۱	۲	۳	۴
۶۳	۱	۲	۳	۴
۶۴	۱	۲	۳	۴

۶۵	۱	۲	۳	۴
۶۶	۱	۲	۳	۴
۶۷	۱	۲	۳	۴
۶۸	۱	۲	۳	۴
۶۹	۱	۲	۳	۴
۷۰	۱	۲	۳	۴